

47
81

47-81

ص. بیکبولاط.

مکالمات قایم اوغلا
کیتاپلاریندا
کلیف بلغی

دین درسلیری

جزء ۱.

ابتدائی برنجی صنف اوچون معاملرگه درس نمونه لری
و
عائله ده دین تربیه سی اوچون مراجعت کتابی.

توضیح

مۆلفدىن:

مكتىب ديدىڭ ايسه كوڭلىڭگە قات ايتوب دىن و آنا تلى كيلوب توشه. مكتىب ايك مھم اورن طو تارغە تيوش درسلىر شېھەسز اوشبو دىن و آنا تلى درسلىرىدۇر. بو ھەر مىلتدە شولاي، بزدە، تاتار مىلتىدە شولاي بولورغە تيوش. مكتىب اوزىنىڭ اولگى دورلىرىنى، ئەللىك اوزىنىە مەين براسمگە مالك بولماغان زمانلردە آندە برىنچى اورنى دىن طوتا ايدى. برىنچى اورنى غنە توڭل، اول وقت دىن مكتىبنى اوزىنىە مانا پوليه ايتوب آلغان ايدى. بو دورلىرىن مرادم اصول جديده گە چە بولغان دوردر. بو وقتلردە مكتىب تاتار دىگان برىمىت باردىبەدە اويلامى، آنىڭ آنا تلى بار و بولورغە تيوشلىگن دە خاطر ينىە كىترمى، اول مەيشت نەرسە ايكانلىگن دە بىلمى، مەيشت اوچون كىرەك بولغان بعض برىمىلر بولورغە تيوشلىگى حقنەدە اوزىنىە سۇالدە بىرمى، اوزىنىە حساب دە آلدى ايدى. اول بار ايدى، بارا ايدى. لىكن آنىڭ بارلىغى دە حس قىلىنمى، بار ووندى برىغايە و مقصدە كوزە تلمى ايدى. مونه شول زمانلردە مكتىب بوتونلەي دىرلىك دىن درسلىرى تەت انحصار نە ايدى.

اول وقتلر قايچاندىر و كىم طرفىدىن تاليف ايتلىگان «شرايط الايمان» اسمىنىڭ كىچىك نە تاتارچە و عربچە قاتش برىرسالە نىچىكىر بوتون مكتىبلرگە كروب آلوب مكتىبىنىڭ برىنچى يىللىرىدە تمام مستقل صورتە حكومت سوره و بىردىن بىردىن درسلىگى تەشكىل ايتە ايدى. واقعا بو دىن كىتابى ايدى. آڭار دە باشدە الفبا كورسە تەلسەدە، بو الفبا عرب الفباسى بولوب اصل مقصد بولغان ايمان و اعتقاد درسلىرىن اوقو اوچون برى واسطە ايتوب كىنە كرتلىگان ايدى. بوندىن سوڭ «بىدوام»، «آخىر زمان»، «ثبات آلما»، «فضائل الشهور»، «يوسىف كىتابى»، «باقىرغان»، «راحت دل»، «ثبات العاجزىن» قىيلىندىن برى ناقىم كىتابلر بار ايدى، كە بولرىنى دىن كىتابى دىسكىمى، و عىظ و تصوف كىتابى دىسكىمى، ادبىيات كىتابى دىسكىمى، ئەللىك باشقە برىر اسم بىرەسكىمى، آنسى سىنىڭ اختيار. تىك شول قىدرسى بار، كە بولردە درس كىتابلىرى ھەمدە دىن

اوزاققا اوتمه دی معاویه طوقسان مڭ قدر عسکر جیبوب حضرت علیگه قارشو
 صوغش غه چقدی. حضرت علی ایسه معاویه نڭ بو اشنیدن خبر آلوب یوز بکر می
 مڭ عسکر جیبوب «فرات» نهری بویینه کیلدی. ایکی طرف بر بینه «صفین»
 دیگان اوردنه «رقه» یاننده اوچراشدیلر. شونده صوغشورغه باشلاب دورت آیلر
 وقت اچنده طوقسان مرتبه لب صوغش بولدی. ایکی طرفدن یتیش مڭلهب مسلمان
 شهید بولدی. آخر نده حضرت علی یوق اوچون بو قدر لی مسلمان قانی توگونوی
 استمه مددی. شونلقدن «معاویه» گه: «صوغشوچی بز ایکیمز، بز نڭ اوچون بو
 قدر لی مسلمان قانی توگلدی، بولای دوام ایتسه بله هم طافی نی قدر لی اسلام قانی
 توگولور. کیل بز ایکه و قارا قارشو کیلوب صوغشیتق، حلقق شونده بلنور» دیه
 معاویهنی «دوئیل» گه چاقردی. حضرت علی نڭ بهادر لغی بوتون اطرافده مشهور
 بولغندن، معاویه قارشو چغارغه قورقدی. بوندن صوڭ حضرت علی معاویه
 عسکرینه هجوم ایتوب آنڭ عسکرین بوزوب کیرو چیکردی.

حضرت علی عسکری بیک صوفی و پراستوی ایدی. شوندن استفاده
 ایتوب «عمر و بن العاص» عسکر لرینه حیل اوگره تورگه باشلادی. شوپله، گه:
 عسکر لر نڭ سوگگی اوچارینه قرآن کریم بهیل توب حضرت علی عسکری
 طرفینه بیهدی: «ای اهل اسلام! ای اهل عراق! بز هر قایومز مسلمان، نی اوچون
 بز بر بومز نڭ قانن توگمیز، آرامزده الله نڭ کتابی حاکم بولسون» دیه قچقر شوب
 حضرت علی عسکری طرفینه کیله باشلادیلر. عراق عسکری بونی ایشتو ایله
 یومشاردیلر. صوغشنی طوقتانورغه فرار بیردیلر. مذکور صوغش نڭ اوزینڭ
 قهرمانلغی ایله معاویهنی عاجز اینکان مالک بن اشتر: «جماعت! بونلر بارده حیل،
 بونارغه اوشانها گز» دیسه ده عراق لیلر بوگا کونمه دیلر. صوغشنی طوقتان بیلر.

صوگره ایکی طرفدن ایکی حکم تعیین ایتوب مذاکره گه باشلادیلر.
 حضرت علی طرفندن «ابوموسی الاشعری» معاویه طرفندن «عمر و بن العاص»
 حکم تعیین ایتلدی. ابو موسی الاشعری پراستوی، حیل سز بر آدم ایدی،
 عمر و بن العاص ایسه غایت حیل کار و اوتسکن بر آدم بولغندن ابو موسی
 الاشعری نی بیک تیز اغفال ایتوب، خلیفه لکنی معاویه گه قالدردی.

بو صوغش باشده حضرت عثمان نڭ قانن طلب ایله باشلانسه ده، بارا